

starte for sig selv og blive anerkendt af myndighederne – ikke mistænkt, men anerkendt!

Der er så mange regler og offentlige pålæg, at det er tvivlsomt, om Mads Clausen i dag kunne have skabt Danfoss, og det er tankevækkende, synes jeg.

Men vi er forhåbentlig på rette vej. I hvert fald er der i kølvandet på finanslovforliget nedsat et udvalg – som også ministeren gjorde opmærksom på – der skal se på, hvordan man kan lade vilkårene for små og mellemstore virksomheder, og dette udvalgsarbejde ligesom det øvrige, ministeren nævnte, vil vi følge opmærksomt i Det Konservative Folkeparti.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Jeg kan forstå, at hr. Frank Dahlgaard mener, at det nuværende uddannelsessystem skulle fratage de unge lysten til at blive selvstændige erhvervsdrivende. Jeg synes ikke, hr. Frank Dahlgaard har givet nogen særlig begrundelse for, hvorfor det skulle gøre det. Jeg synes i modsætning til hr. Frank Dahlgaard, at vores undervisningsminister gav en lang redegørelse for alle de initiativer og tiltag i uddannelsessystemet, som peger den modsatte vej af det, hr. Frank Dahlgaard siger.

Jeg kan også forstå på hr. Frank Dahlgaard, at der er en anden lov eller et andet uddannelsessystem i det jyske trekantområde og ude ved Vestkysten, fordi der tilfældigvis er et opsving dér. Kunne det ikke tænkes, at hr. Frank Dahlgaard måske tager fejl af motiverne til, at folk bliver selvstændige: at det måske ikke har så meget at gøre med, hvilken kultur der er i vuggestuerne, børnehaverne, skolerne og alle mulige andre steder, men at det måske har noget at gøre med nogle omkringliggende faktorer: det økonomiske opsving og mulighederne for at blive iværksætter? Men staten skal åbenbart opdrage folk således, at de opfylder hr. Frank Dahlgaards ønsker.

Kjeld Rahbæk Møller (SF):

Indledningsvis vil jeg godt erklære mig enig i en del af baggrunden for forespørgslen. Det er et problem, at det moderne samfund er blevet et samfund af lønmodtagere, og at der er for få, der starter virksomheder og dermed skaber beskæftigelse for sig selv og andre. Men til gengæld svigter analyseevnen, når forespørgerne lægger skylden på uddannelsessystemet. Som det fremgik af ordførertalerne, har både hr. An-

ders Mølgaard og hr. Frank Dahlgaard bemærket, at iværksætterraten er desto mindre, jo længere en uddannelse folk har, og så slutter de, at det må være skolelærernes skyld, at det går ned ad bakke med iværksættertrangen.

Der findes en langt mere nærliggende forklaring: Hvis man har en akademisk uddannelse og kan få et arbejde, vil dette arbejde næsten altid være rimelig spændende og rimelig godt betalt. Derfor er det ganske enkelt mere tillokkende at tage sådan et job end at starte egen virksomhed – med al den usikkerhed, der følger med dét. Men jo kortere uddannelse man har, jo mindre tillokkende er jobbet, både hvad angår lønnen og hvad angår spændende arbejde, og for så vidt også hvad angår overhovedet at finde et arbejde. Derfor er det naturligt, at der er flere kortuddannede end langtuddannede, der går med iværksættertanker.

I øvrigt er det næppe den manglende iværksættertrang som sådan, der er problemet. Mange undersøgelser viser, at en meget stor del af befolkningen, både højtuddannede og lavtuddannede, går med iværksættertanker, selv om der er flest af de sidstnævnte. Det grundlæggende problem er ikke, at der ikke er tilstrækkelig mange, der ønsker at etablere sig som selvstændige; det grundlæggende problem er, at det er blevet for svært at etablere selvstændig virksomhed. Dette fænomen har en parallel i et andet fænomen, der sjældent diskuteres, men som i virkeligheden er lige så alvorligt. Det sker nemlig ikke mere, at små virksomheder vokser sig store. Prøv at tænke alle Danmarks store og mellemstore virksomheder igennem! De er alle sammen grundlagt for en eller flere generationer siden.

Forklaringen herpå er for så vidt enkel: Konkurrenceforholdene er blevet sådan, at det er blevet umuligt at have en ekstraordinær stor indtjening gennem ret lang tid. Derfor er det blevet umuligt at finansiere en stor opbygning af egenkapital ved egen indtjening. Det samme fænomen begrænser muligheden for at starte helt nye virksomheder. I tidligere tider kunne folk bruge deres inflationsskabte friværddi i deres boliger som startkapital, og med held og dygtighed var det så muligt at få en indtjening, der kunne sikre en opbygning af egenkapital, der muliggjorde en vækst. Det er ikke muligt i dag.

Derfor ser vi få iværksættelser, og de, der kommer, er typisk i erhverv med små investeringer og beskeden vækst. Som hr. Frank